

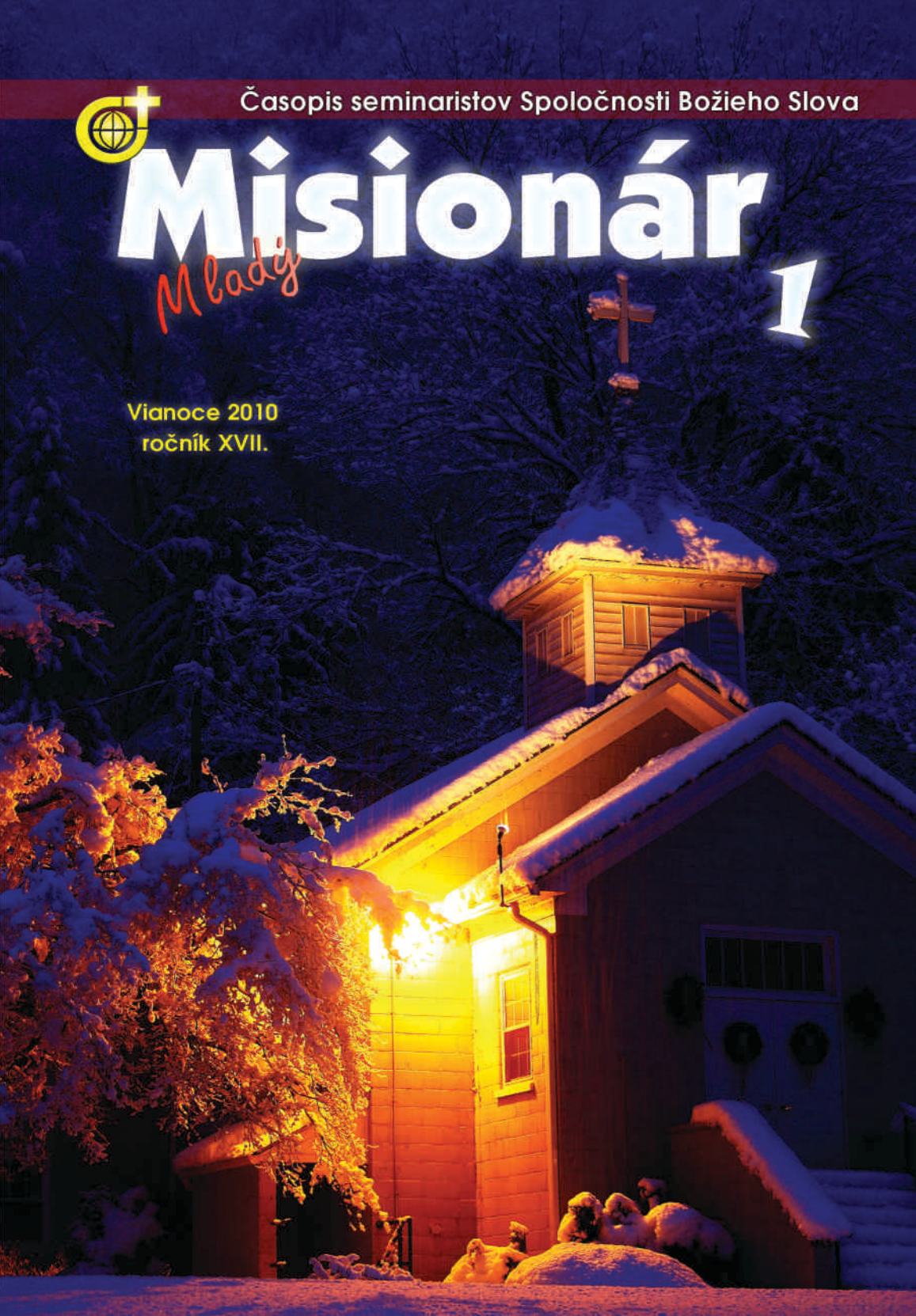
Časopis seminaristov Spoločnosti Božieho Slova

Misionár

Mladý

1

Vianoce 2010
ročník XVII.

Ajhlá! Vianoce sú tu!

Konkrétne tu v Bratislave už od polovice novembra. A to nerátam dobu, keď sa po troche vtierali do našej blízkosti komerčné Vianoce v obchodoch. Niet divu, že vždy ku koncu decembra, keď sa blíži deň, v ktorý si pripomíname narodenie Pána, sú už všetci vystresovaní. Po úľavách o krízach, únave a zhone. No niet divu. Jedna vec je sláviť sviatky pokoja, ktoré pripomínajú, že Boh sa stal ľuďmi, aby sme mohli byť spasení a nie o celkom inom je viac ako mesiac chystať narodeninovú oslavu, ktorú už len prežiť stojí nemálo energie. Namiesto pokoja a radosti prežívanej s blízkymi, nechávame sa žmýkať ako citrón do džúzu aju všetkými tými akciami v obchodoch a na námestiach. Môže to však byť aj inak.

Ak ľuďmi využije advent na to, aby sa stíšil, môže tieto milostiplné sviatky prežiť tak, ako si to zasluhujú. V radosti a naplnený Božou milosťou. Tú prajem zažívať každému i v celom budúcom roku 2011.

Za Mladého Misionára i celú komunitu, Ti, drahý čitateľ, prajem požehnané sviatky, pokoj v srdci a radostný nový rok.

Michal, SVD

Mladý MISIONÁR

Ročník XVII., č. 1
Vydávajú seminaristi SVD
v Bratislave

Adresa:

Misijný dom Arnolda Janssena,
Krupinská 2,
851 01 Bratislava Petržalka

e-mail: mladymisionar@gmail.com
Internet: www.mladymisionar.sk

Na čísle spolupracovali:

P. Marek Vaňuš, SVD; P. Karol Bošmanský, SVD;
Stanislav Orečný, SVD; Šimon Gajdoš, SVD;
Peter Fillo, SVD; Tomáš Gerboc, SVD;
Michal Vrták, SVD; Veronika Perečková;
Katarína Méryová

Grafika časopisu: Milan Toman, SVD

Grafika obálky: Kamil Kočan, SVD

Plagát: Foto: P. Marek Vaňuš, SVD

Kreslený vtíp: Michal Žák

Tlačiareň: Vydavateľstvo Michala Vaška (VMV)

Úvaha o 4

Misijná krajina 10

Misijné dobrovoľníctvo 18

Téma - komunikácia 24

Rozhovor 29

Fotoriport 42

Jedna múdra žena raz povedala: „Verím, že svet mi odpláca pod a toho, o mu dávam.“ Je to pekné a zaiste i múdre pozastavenie sa nad životom a jeho ovocím. Dokonca osi podobné hovorí i prikazuje aj Ježiš: „Ako chcete, aby udia robili vám, tak robte aj vy im!“ (Lk 6,31). alšia múdra postava dejín hovorí: „Daj svetu to najlepšie, o máš, a na oplátku dostaneš opä len to najlepšie.“

Prípravil: Tomáš Gerboc, SVD

Vo všetkých troch výrokoch môžeme nájs radu, odporú anie i príkaz pre náš život. A poznáme ho dokonca i z etiky ako tzv. zlaté pravidlo. Ním by sa mali riadi naše životy, ním by sa mala riadi naša láska smerom k našim blíznym a vôbec ku všetkým, s ktorými sa stretávame a s ktorými žijeme. Takto môžeme budova a aj budujeme Božie krá ovstvo na zemi. Dôvod, pre o som sa zamyslel nad týmito citáťmi, je ale iný. Premýš al som nad tým, o všetko sme schopní urobi my, ako sa správame, aké skutky a z akých pohnútok konáme. o ich determinuje a aké všetky ciele tým sledujeme. Myslím si, že každý jeden z nás má niekedy nutkanie, a astokrát nutkanie ukon í skutok, robi niektoré veci s myšlienkou na to, o mi to prinesie. Kam ma to posunie a o všetko si tým u ah ím. Snažíme sa predvída a myslie na budúcnos .

S poh adom na budúcnos , žia ozaj asto práve takto konáme. Dary dostávame, dary dávame. Dáme malú svie ku a sme plní o akávaní, o nám ten druhý na oplátku podaruje. Darujeme knihu a v podvedomí možno o akávame podobnú, aj ke by bolo lepšie, keby bola o trochu hrubšia a možno na kvalitnejšom papieri. Pomôžeme a automaticky o akávame, že ten druhý pomôže nám. Obetujeme sa a po-dobnú obe o akávame. Pred takýmto postojom v našich životoch však varuje Kristus (Lk 6,34).

Po as víano ných chví si asto vzájomne želáme, aby sme vedeli prija do srdca i života dar – nov-narodeného Krista – ktorého nám Boh z nekone nej lásky posielal. Opä darca. Opä dar. Opä príjemca. Nie je však v tejto „trojici“ nie o iné? Myslím si, že je. Ako je to s nami, môžeme vidie vyššie. Ako je to ale s Bohom? Ako koná On? Akú násobilku a logiku

pri tom používa? Ešte na po iatku, v raji, dal u om dar ve ného a radostného života. o s ním však udia urobili? Namiesto v a nosti ho odhodili a prijali do svojho života hriech. V príbehoch krá a Dávída, ale i najmúdrejšieho Šalamúna, vidíme, ím všetkým ich Boh obdaroval a ich v a nos? Trvala do asu. Ich dar Bohu? Úcta a pokora, no nakoniec i hriech.

Po me alej. Pred osi vyše dvetisíc rokmi dal Boh loveku svojho Syna. A ako ho daroval? Opä nezištne. Ako sa odplatil lovek? Tak, ako sa odpláca i dnes... Ale ani to nie je dôležité v tejto úvahe. Dôležité je nie o iné. Boh nám dal svojho Syna a chcel (stále chce), aby sme si brali príklad z Jeho života a žili ho. Nedal nám Ho s tým, že aj my mu musíme da seba. Jeho dar prišiel nezištne, lebo vedel, ako to s nami bude. Vedel, že nik z nás mu nebude na sto percent oddaný. Že nebudeme ži len život Bohu milý, ale asto ho i sklame. Že okrem našej modlitby v aky, chvály a oslavy Bohu „prinášame“ i ... (a to vieme najlepšie sami, o všetko mu ako „dar“ niekedy prinášam).

Ak by sa Boh správal pod a schémy daruj a dostaneš, poteš a potešia a, asi by bol sklamaný. On je však tak ve ký, že dáva a ne aká, miluje a sám vie, že v mnohých prípadoch milovaný nebude. Boh je ve ký a dary – vrátane toho viano ného – ktoré

dáva, sú darom srdca, darom, ktorý neprinesie rados na nieko ko hodín i dní, ale môže prinies rados do celého nášho života. Prijmeme tento dar od VE KÉHO BOHA, ktorý je darom nezištým (Rim 11,35), darom tr-vácim, darom, ktorý „nezni í ani mo , ani hrdza, zlodeji ho nedobývú a neukradnú“ (Mt 6,20). Darom, v ktorom nedáva nie o svoje, ale dáva seba samého.

Apoštol Peter presbyterom (2) 1Pt 5,2b-3

Pripravil: P. Marek Vaňuš, SVD

V minulom čísle sme sa v našom „Biblickom okienku“ zamýšľali nad prvými riadkami piatej kapitoly Prvého Petrovho listu. Apoštol Peter sa v nich obracia na „presbyterov“, teda starších spoločnosti, ako „jeden z nich“. V niektorých slovách zaznieva jeho osobné svedectvo, cez ktoré povzbudzuje zodpovedných komunit „pásť a starať sa“ o Boží ľud pod a Kristovho príkladu. V ďalších veršoch (1Pt 5,2b-3) prostredníctvom troch povzbudení naznačuje, akým spôsobom sa má ich pastierska služba uskutočňovať.

Prvé usmernenie

Peter začína tým, že presbyteri majú svoje poslanie konať „...nie z prinútenia, ale dobrovoľne“ (5,2b). Znie to trochu zvláštne. Prečo „dobrovoľne“? Bolo tam azda nejaké nebezpečenstvo nútenia? Ak áno, potom o akom druhu nútenia hovorí a od koho prichádza? Nuž, záver štvrtej kapitoly listu naznačuje, že kresťania v Malej Ázii boli často terčom výsmechu a trápenia. O čom viac ním mohli byť práve predstavení

komunit! Zrejme cítili morálny záväzok plniť prijatú službu, no sú asne kvôli výsmechu zakusovali jej bremeno. Šlo teda o psychologický tlak, ktorý je neraz ažší než vonkajší.

Keď ich preto Peter povzbudzuje pásať dobrovoľne, pod a Božej vôle, akoby ich chcel pozvať znovu objaviť prvotné motivácie ich povolania – že totiž základom k azskej pastoračnej službe je vnútorná sloboda, dobrovoľnosť, s ktorou poslanie ľovek prijíma. A to aj v neľahkých situáciách. Akoby tým

chcel pripomenúť slová z Jánovho evanjelia, kde Ježiš, dobrý pastier, dobrovo nekladie svoj život za ovce; bez prinútenia, lež zo slobodnej poslušnosti Otcovi: „...ja dávam svoj život, a zasa si ho vezmem. Nik mi ho neberie, ja ho dávam sám od seba“ (10,17n).

Druhé upozornenie

Ak pozvudenie pás dobrovo ne na prvé po utie znie trochu zvláštne, následné upozornenie na dychtivos po zisku – „...nie pre mrzký zisk, ale ochotne“ (1Pt 5,2c) – neudivuje. Možno i preto, že toto pokušenie neobišlo ani kruh Dvanástich (všimnime si poznámku v Jn 12,6 o Judášovi, ktorý si zo spoločného tajne bral pre seba). Neprekvapuje preto, že Peter pripomína presbyterom, aby pásli zverené Božie stádo ve kodušne a nezištne, s nadšením, ktoré dáva veci do pohybu z lásky, nie kvôli odmene. Vyžaduje, aby presbyteri prekonali akúko vek žiadostivos a odolali pokušeniu obohatiť sa na úkor spoločnosti.

Okrem výzvy chrániť sa dychtivosti po zisku Petrove slová pozývajú rozvinúť postoj nezištosti, ve kodušnosti a nadšenía. Zaznieva v nich echo Ježišových slov o protikladnom postoji pastiera a nádenníka (cf. Jn 10,11-13). Nádenník

nie je zloduch, ani podvodník, ale ten, kto pracuje „iba“ kvôli odmene. Je jedno či kvôli veľkej alebo malej – no jeho motívom je odmena. Opakom je motív veľkodušnosti. Peter nalieha, aby nie láska k peniazom, ale láska k Božiemu stádu bola dušou pastoračnej služby.

Tretia výzva

Nakoniec sa Peter dotýka nebezpečenstva despotického vykonávania autority: „...nie ako páni, ale ako vzor stáda“ (1Pt 5,3). Alebo, povedané radikálnejšie, zameriava sa na pokušenie „panova“ a presadzovania práva pána. Nech sa zláka na cestu „vládnutia“ a nezapadne, že kresnania sú „Božím stádom“ a nie vlastníctvom presbyterov. Toto upozornenie nerpá inšpiráciu v Ježišových slovách z udalosti opísanej v desiatej kapitole Markovho evanjelia, kde sa hovorí o vykonávaní autority. Učeníci vedia z osobnej skúsenosti, ako sa správajú mocní tohto sveta: „...tí, ktorých pokladajú za vládcov národov, panujú nad nimi a ich veľmoži majú nad nimi moc“ (Mk 10,42). No medzi učeníkmi to tak nemá byť. Veľkosť učeníka nespočíva v meradle moci, ale v službe a pokore: „Medzi vami – hovorí im Ježiš – to tak nebude. Ale kto sa bude chcieť stať medzi vami veľkým, bude vašim služobníkom. A kto bude chcieť

by medzi vami prvý, bude sluhom všetkých" (10,43-44). Všimnime si ten opakovaný dôraz na „medzi vami“! Príklad vidia u eníci v Ježišovi: „Lebo ani Syn loveka neprišiel, aby sa dal obsluhova, ale aby slúžil a položil svoj život ako výkupné za mnohých“ (10,45).

V Jánovom evanjeliu Ježišovu pou eniu predchádza výre né gesto – umývanie nôh (13,12-15). Slovo, ktoré v tomto kontexte ozna uje Ježišov príklad, je grécky výraz s významom „ukážka“. Ježiš zanecháva vidite nú ukážku, ktorú sú u eníci povolání alej uskuto ova . V našom úryvku ich Peter vyzýva sta sa „vzormi“ stáda: konkrétnymi vzormi ako nasledova Ježiša Krista. Božie stádo má totiž právo vidie u svojich predstavených súlad: súlad medzi slovom, ktoré ohlasujú, a správaním, ktoré prezentujú. Práve tak, ako má právo u nich nachádza ve kodusnos a láskaivos .

Nuž, za takých pastierov, dôstojných svojho povolania, nezištných a naplno angažovaných v prospech zvereního „stáda“, potrebujeme prosi Pána žatvy!

(dokon enie Petrových slov z 1Pt 5,1-5 nabudúce)

Ve kos u eníka
nespo íva v meradle
moci, ale v službe a
pokore

Venezuela

Text: P. Karol Bošmanský, SVD

Venezuela je federatívna republika na severe Južnej Ameriky. Venezuelu na severnej strane obmýva Karibské more a Atlantický oceán. Na východnej strane susedí s Guyanou a Brazíliou a na západe s Kolumbiou. Krajina je osemnásťkrát väčšia ako Slovensko.

Stredná časť krajiny je vyplnená Orinockou nížinou. Na severozápade a severe sa tiahnu horské pásma Cordillera de Mérida s najvyšším vrchom krajiny Pico Bolívar (5007 m.n.m.). Pobrežie je veľmi špinavé. Nížiny sa nachádzajú na západe a východe v delte rieky Orinoko. V povodí rieky Orinoko leží nížina porastená savanami. Vo Venezuele sa nachádza krásna fauna a flóra, taktiež tradičná kultúra, ktorá je najmä vo veľkých mestách. Venezuela má na severe veľa ostrovov, z ktorých je najväčší Isla de Margarita.

História a spoločnosť

Územie dnešnej Venezuely objavil roku 1498 Krištof Kolumbus na svojej tretej ceste do Ameriky. V roku 1500 začala španielska kolonizácia, ktorá trvala až do 19. storočia. Do 19. storočia bola Venezuela pod nadvládou Španielov. Na začiatku 19. storočia začal Simon Bolívar a Francesco de Miranda boj proti španielskej nadvláde a v roku 1811 vyhlásila Venezuela samostatnosť. Skutočnej nezávislosti sa však dočkala až po porážke Španielov v bitke pri Valencii roku 1821. Od roku

Najväčším lákadlom krajiny je príroda, s viac než 2000 km dlhou riekou Orinoco s jednou z najväčších delít na svete

1819 bola Venezuela sú as ou Ve kej Kolumbie, ktorú tvorili Kolumbia, Venezuela, Panama a Ekvádor.

Venezuela sa roku 1829 od Ve kej Kolumbie odtrhla a stala sa samostatnou republikou. Ani napriek zložitej vnútornej situácii, ktorá sa objavila v posledných rokoch, nestratila Venezuela svoj medzinárodný kredit demokratickej krajiny.

Úradnou re ou je španiel ina, ale popritom je vo Venezuele ve ký po et dialektov. Priemerná d žka života je 70,5 rokov u mužov a 77 rokov u žien. Pod a rôznych údajov je zdravotníctvo pomerne na nízkej úrovni.

Katolícki veriáci tu tvoria majoritu. Pod a posledných údajov tvorí Katolícku cirkev v krajine 9 metropolitných arcidiecéz, 23 diecéz, štyri okrajové apoštolské vikariáty misijného rázu, dva exarcháty, ktoré podliehajú priamo Svätej stolici a jeden Vojenský ordinariát.

Prvá farnos na území Venezuely bola založená roku 1531 v meste Coro. V 17. storo í nasledovalo zriadenie farností v meste Caracas. Vieru sem rozšírili misionári zo Španielska, ktorí postupne zakladali farnosti a školy, a to pri inením alších misionárov. Bolo treba prehlbova evanjeliza nú innos jednak medzi pôvodným obyvateľstvom, ako aj medzi rôznymi miešancami krajiny.

Pápež Ján Pavol II. navštívil Venezuelu dvakrát. Prvýkrát v roku 1985 v rámci svojej 25. medzinárodnej cesty. Druhýkrát v roku 1996, pri om išlo už o jeho 69. medzinárodnú cestu. V apríli 2008 bola v hlavnom meste Caracas blahore ená venezuelská karmelitánka matka Candelaria de

Základné informácie:

Názov:

Venezuelská bolívarovská republika
(República Bolivariana de Venezuela)

Hlavné mesto: Caracas

Úradný jazyk: španielčina

Rozloha: 916 445 km²

Susedia: Brazília, Guayana, Kolumbia

Vznik: 30. marca 1831

Počet obyvateľov: 27 908 875
(údaj z roku 2008)

Gramotnosť: 93%

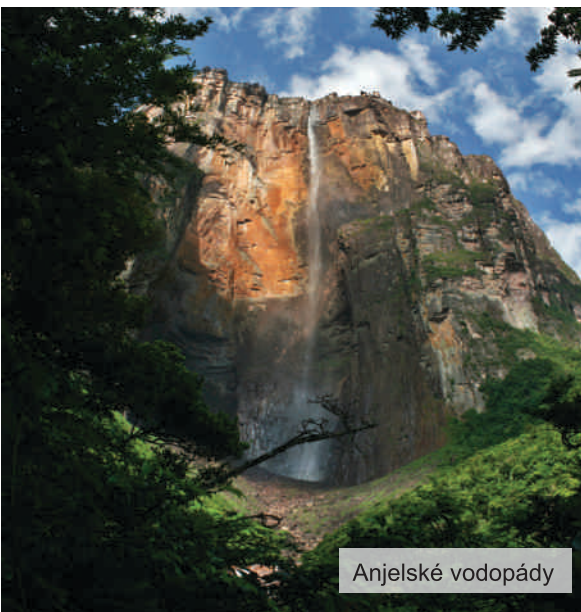
Obyvateľstvo:

67% mestici, 21% potomkovia Európanov, 10% potomkovia Afričanov a 2% domorodé obyvateľstvo

Žije tu približne 200 000 Indiánov

Vierovyznanie:

rímskokatolícke 96%

Anjelské vodopády

San Jose, ktorá sa narodila roku 1863. Ako uviedol predseda koordinačnej komisie pre beatifikáciu, toto blahorenie nie je významné iba pre Cirkev a pre karmelitánsky rád, ale pre všetkých Venezuelanov, pretože matka Candela je vzorom príkladného života hlbokej viery, podpory chudobných a tých, ktorí žijú na okraji spoločnosti.

SVD vo Venezuele

Naša Spoločnosť založila svoju misijnú prácu najskôr v Kolumbii v roku 1962. Postupne sa tu vytvorila provincia a to Kolumbia–Panama.

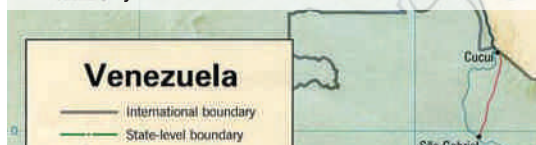
Po generálnej kapitule v Ríme v roku 2000 sa rozhodlo, že dištrikt Panama sa oddelí od Kolumbie a bude zadelený spolu s Nikaraguou, Kostarikou a Panamou do Centrálnej Amerického Régie (CAM). Do kolumbijskej provincie pribudla roku 2008 Venezuela ako samostatný dištrikt. Centrálny dom

dištriktu je Parroquia Eclesiástica de San Isidro. Vo Venezuele teraz pracuje 14 kázňovníkov Spoločnosti Božieho Slova. V prevažnej väčšine ide o pastoraľníkov, ktorí sú prítomní vo farnostiach.

Spolubratia prehlbujú náboženské a misionárske povedomie veriacich, venujú sa výchove mládeže a využívajú na školách a zapájajú sa do pastorácie povolání. Rozširujú náboženskú tlač, organizujú duchovné cvičenia a rôzne náboženské stretnutia. Celá provincia Kolumbia–Venezuela má 50 členov. Z toho je 41 kázňovníkov, jeden misijný brat a osem bohoslovcov. Do Venezuely dostal misijné úradenie aj náš spolubrat Ján Mátik (1975) z Tajova, ktorý po svojej kázňovníckej vysviacke vycestuje ako prvý Slovák na toto misijné územie.

Venezuela je osemnásťkrát väčšia ako Slovensko

Vlajka Venezuely má tri vodorovné pruhy rovnakej šírky vo farbách žltej, modrej a ervejnej. Je odvodená z vlajky Simóna Bolívara a z farieb konfederácie Vekej Kolumbie, ku ktorej Venezuela v rokoch 1819 – 1830 spolu s Kolumbiou a Ekvádorom patrila. V strede modrého pruhu je do oblúka zoradených osem bielych päcípých hviezd, pripomí-

najúcich osem provincií (ôsma hviezda symbolizujúca provinciu Guayana bola pridaná 7. marca 2006). Hviezdy sú na vlajke v meniacom sa zoskupení už od roku 1817. V hornom rohu štátnej vlajky je na žltom pruhu venezuelský štátny znak z roku 1930. Jeho štít je delený oblúkom na dve asti, z ktorých horná je poltená. V prvom ervenom poli, je žltý snop pšenice, v druhom, žltom, sú tri skrížené venezuelské vlajky a šable, v dolnom, modrom, je na zelenej tráve biely kôš. Štít obopínajú dve ratolesti, vavrínová a palmová, ktoré dole spojuje stuha v národných farbách. Nad štítom sú dva rohy hojnosti. Žltá farba znamená nové príležitosti a možnosti pre Ameriku po oslobodení. Ervená predstavuje Španielsko a modrá vody Atlantického oceánu medzi oboma krajinami.

Zaujímavosti krajiny

Najväším lákadlom krajiny je príroda. Viac než 2000 km dlhá rieka Orinoco s jednou z najväšších delt na svete. alej sú to vejké národné parky so svojou flórou a faunou. Hlavné mesto Caracas je koloniálne centrum s katedrálou zo 17. storočia, ktorá bola zničená zemetrasením a v 19. storočí prestavaná. Vo Venezuele sa nachádza aj najväšší vodopád sveta, Anjelský vodopád (nesie meno po letcovi Jimmovi Angelovi), padá zo stolovej hory Auyantepui z výšky 979 metrov, pričom voda sa rúti vo vým pádom plných 807 metrov. Maracaibo je najväšším jazerom v Južnej Amerike. Vo venezuelských pralesoch žije anakonda, najväšší had na svete. Venezuela patrí k popredným svetovým vývozcom ropy.

Opä vo Vidinej

Už je to raz tak! Vždy 7. septembra opúšajú kaštieľ vo Vidinej starí novíci a v ten nasledujúci do prichádzajú noví. Tento rok bol odlišný v tom, že poslední novíci odišli z Vidinej pred rokom a kaštieľ zostal na rok bez mladých. No napriek ich neprítomnosti sa zmenilo veľa vecí, pretože páter Vagaš pracoval okolo kaštieľa a neúnavne aj bez ich výpomoci.

Tak pekne poporiadku. Gorazd, ktorý vstúpil do postulátu v lete 2009, nemohol ísť do noviciátu sám, preto istú dobu, prežívanú štúdiom v bratislavskej komunite, akal na niekoho, kto sa k nemu pripojí. A do čias sa hne trochu spolubratov. Martina, Patrika a Tomáša. O to sme o sebe napísali už v minulom čísle, kde sme sa predstavovali ešte ako začínajúci postulanti Spoločenosti Božieho Slova.

Po tom, čo sa z nás v Nitre stali novíci, sme sa 8. septembra v sprievode nášho novicmajstra, pátra Barátha, vydali na cestu do nášho noviciátu do Vidinej.

Pre každého z nás to bola veľa zmena, nielen čo sa týka miesta, ale aj nášho stavu. Stali sme sa súčasťou reho nej komunity i spoločenstva domácich obyvateľov Vidinej, ktorí zmeny v kaštieli pozorne sledujú. Spoznali sme usilovného pátra Vagaša i brata Dominika, ktorí sú spolu s našim novicmajstrom stabilnými obyva-

te mi Misijného domu Božského Srdca vo Vidinej. Brat Dominik okrem chutnej stravy, ktorú pre nás pripravuje, vie povzbudiť i pobaviť vďaka svojim bohatým životným skúsenostiam. Toto všetko bolo pre nás nové.

No po pár dňoch sa rozplynula akási hmla nepoznaného a pred nami bolo (a stále je) veľa priestoru na budovanie vzťahov a šírenia bratskej lásky. Domáci nám v tom veľmi pomáhajú. Hne po prvom stretnutí s nimi na sv. omši sme mali možnosť cítiť a vidieť ich nábožnosť a dobrosrdečnosť.

Ako vo vašej farnosti, tak aj tu funguje formácia mladých, ale aj starších. P. Vagaš vedie rôzne stretnutia, ako napríklad birmovancov alebo biblické stretnutia. My sme si zobrali na starosť mládežnícky zbor, ktorý viedli už naši starší spolubratia. Spolu sme nacvičili program na misijnú nedeľu a cvičíme tiež piesne na nedeľné omše. Takto sa spoločne snažíme rozvíjať svoje talenty. Sme vďaka Bohu za všetkých ľudí,

s ktorými sa máme možnosť stretnúť. Neoddelíte ju, ale aj najpodstatnejšou sú asou formácie v noviciáte je prehľadne duchovného života, života s Kristom. Preto je program zladený tak, aby nebola núdza o osobný kontakt s Bohom v tichu a modlitbe. Jednou z foriem takéhoto intenzívneho rozhovoru sú duchovné cvičenia. Sú pre dušu rovnako dôležité ako benzínová pumpa pre každého motoristu. Nimi sme za nás aj našu duchovnú formáciu.

Jedným z dôležitých a okávaných dní bol pre nás 8. október, kedy sme si po prvýkrát obliekli rehoľné rúcho. Takzvanú „obliečku“ do našich habitov sme mali v Misijnom dome Arnolda Janssena v Bratislave, kde sme sa v nasledujúci deň zúčastnili diakonského sviätovania našich troch spolubratov.

Po asu, ktorý sme tu, sme mali príležitosť zúčastniť sa sv. omše pri príležitosti kázanskej rekolekcie lučeneckého dekanátu. Z príhovoru otca biskupa sme si odniesli to, že svätá omša je nevyhnutne tajomstvo a mali by sme z tohto prameňa a s ňou denne žiť. Boli sme povzbudení aj niekoľkými návštevami. Páter provinciál prišiel na vizitáciu a potešil dlhým priateľským rozhovorom každého z nás.

Zamierili k nám i viacerí pátri z SVD, ktorí boli na dovolenke a zastavili sa iba tak cestou. A máme radosť aj z návštevy pátra Thomasa, nášho spovedníka a učitelia a misiológie. Možno sa tieto veci zdajú byť maličkosťami, ale my si ich veľmi vážime.

Týmto listom Vám prajeme krásne prežitie sviatkov i celého nového roku 2011 a prosíme, aby ste na nás pamätali vo svojich modlitbách.

S bratským pozdravom novici:
Martin, Tomáš, Gorazd a Patrik

Novici: Tomáš, Martin, Gorazd a Patrik

NECH ŽIJE SVÄTÝ TROJEDINÝ BOH V NAŠICH SRDCIACH

Papuánske zápisky...
Bogia – Papua Nová Guinea
pokraovanie

Text: Sr. Lea Mária, SSpS

Skončila som tým, že sa v ďalšom liste dozviete nie o o u och. Takže u dia sú tu ve mi jednoduchí, spontánni a milí. Samozrejme všetko má aj výnimky, takže aj tu sa nájde pár jednotlivcov, ktorí spôsobujú problémy. S mladšími môžem komunikovať v angličtine, ale so staršími a s malými de mi len v jazyku pidgin. Ve mi sa teším z malých detí, ktoré sú spontánne a smelé. Ráno a popoludní, keď ideme so spolusestrou do školy a zo školy, sa zo všetkých strán ozýva: „Moning sisters! Avenun sisters!“ – asi stokrát ani nikoho nevidíme spoza hustých stromov rastúcich všade naokolo a tak len kričíme späť: „Moning!“ alebo „Avenun!“ V sobotu a v nedeľu, keď máme trochu času, ideme so sestrou Lucy, juniorkou, ktorá pôjde v júli do probácie do Austrálie, navštívi rodiny do okolitých dedínok. Sú to ve k é, mnohopo etné rodiny, kde žije všetko príbuzenstvo pokope. Starajú sa o záhrady a o nezjedlá, snažia sa predávať na trhu a tak si zarobiť nejaké peniaze na školné pre deti. Niektorí majú malé plantáže na kakao, kávu, kokosové palmy, z ktorých získavajú olej alebo rybníky a s úrodou, i

úlovkom chodia do Madangu. Ve a asu trávajú spolu, rozprávajú si zážitky a príbehy, alebo klebietky, ktoré po ulici na trhu, a pritom žujú „buai“ (betelnut). Sú ve mi radi, keď ich prídeme navštíviť, posedíme spolu a oni sa môžu podeliť s jedlom. Minulý týždeň sme navštívili jednu rodinu, ktorá slávila krst malého Solomona. Po prvý raz som jedla ich slávnostné jedlo mumu. Je to zmes všetkého možného – sladké zemiaky, džem, zelenina, ich rôzne druhy zeliny a samozrejme prasiatko. Celé je to varené a pečené v banánových listoch na ohni. Bolo to ve mi chutné, ale pre prípad, že by vás niekedy na podobný obed pozvali, je lepšie nevidieť, ako to pripravujú. Ich zvykom je jesť a jesť, kým sa všetko nezje (to je slušnosť), takže naša návšteva trvala šesť hodín. Ale bol to naozaj zážitok!

V týždni mávame ranné sväté omše v pidgin. Prichádza len pár ľudí, pretože to majú aleko. Vo štvrtok máme svätú omšu s de mi v škole po anglicky a v nedeľu si môžeme vybrať – školskú omšu alebo omšu vo farnosti. Ja sa snažím to prestriedať, pretože omša vo farnosti má svoje čaro. V nedeľu je naozaj plný kostol a liturgiu si pripravujú jednotlivé skupiny, takže často je to aj s tancom a tradičnými spevmi. A tiež máme možnosť dostať sa do okolitých „outstations“, a to je zase úplne iné.

Na sviatok sa snažíme pripraviť akcie aj pre našich mladých v škole a vo farnosti. Jednu z akcií sme robili spolu s verbistami. Na fare sú momen-

tálne dvaja k azi verbisti, jeden brat a jeden seminarista na praxi. Podělili sme si úlohy a po svätej omši sme porozprávali mladým o zasvätenom živote a o k azstve. Pozreli sme si film o SSPs na PNG a tiež sme rozdali obrázky s modlitbou za duchovné povolania. Bola to jednoduchá, ale celkom pekná akcia.

Samozrejme nie je všetko ružové a stále sú aj nejaké problémy. V každej oblasti sú udia, ktorí robia zle, pijú, berú drogy, kradnú, prepádajú udí, znásil ujú... Po as jedného mesiaca,

o som tu, sme mali dvakrát no ný poplach, lebo nám niekto behal po záhrade a snažil sa vníknú do domu. No ný poplach, to znamená, že za ne me kri a a spustíme sirénu, aby sa zbehli susedia a s baterkami preh adali celé okolie. Funguje to. V aka Bohu, zatia sa ni horšie nestalo. Ke som cestovala z Madangu do Bogie,

k az ktorý ma viezol, mi ukázal dve vypálené dediny. Patrili predtým obyvateľom ostrova Manam, ktorí sa tam utiahli pred výbuchom sopky. Dostali sa do sporu s domácimi a takto to skon ilo. Nieko ko udí pritom prišlo o život. To sú tie smutné stránky života. Minulý týžde som zase do mesta nemohla cestova , pretože tu boli opä nepokoje medzi dedinami. Tri dni sme

ani neu ili, pretože aj naši študenti bojovali medzi sebou. Bolo ve mi smutné vidie mladých udí s dlhými nožmi v rukách, vyhrážajúc sa jeden druhému. Museli sme vola políciu a do riešenia sporov sa tu tradi ne zapájajú aj „šéfovia“ dedín. Ak by som o týžde hcela pripísa alších pár viet, ur ite by pribudlo opä nie o nové, o by za zmienku ur ite stálo. Vždy sa predsa nie o deje, aj ke nie vždy je to príjemné. Takže, je tu ve a práce pre všetkých a tiež ve a toho, za o sa treba modli . Zvláš mladí udia

sú nádejou, ak dokážu postavi svoj život na správnych hodnotách a zmeni niektoré postoje k životu a u om. Prosím vás o modlitbu aj na tento úmysel.

V tejto chvíli, ke vám to píšem, mám pocit, akoby som bola s vami, hoci nás delia tisíce kilometrov. Tu v našej misii si viac uvedomujem silu modlitby. Sku-

to ne, v ažkých chví ach, ktoré semtam prichádzajú, ma posil uje myšlienka, že doma sa za m a modlí ve a priate ov. Moja misia, z ktorej sa ve mi teším, je aj vaša misia, ktorú nám zveril Pán, aby sme boli svetlom a svedkami Jeho nekone ne milosrdnej lásky. Z celého srdca akujem za vašu podporu a zostávám spojená v modlitbe a láske Ducha Svätého.

Pozna , pochopi a pomôc

Text: Elena Liptáková

Volám sa Elena Liptáková a mám 26 rokov. Ako 16-ročná som prvýkrát pocítila ve kú túžbu ís na misie, sta sa laickou misionárkou. Táto túžba bola ve mi skúšaná a potrebovala dozrie . Ako sa píše v Písme „ ... ke on otvára, nik nezavrie, a ke zatvára, nik neotvorí“ (Zjv 3,7). A Boh otvoril.

Dos som rozlišovala, i to volanie na misie je od Boha, a o mám robi . Jedného d a sa to všetko rozhodlo v rozhovore s jedným verbistom, pátrom Jankom Štefancom. Povedal: „Ty si to už rozlíšila, len musíš do toho vkro i “. A tak som za ala robi praktické kroky od prípravy u sestier, cez kúpu letenky, o kovania a alšie vybavova ky a papierova ky. Po skon ení vysokej školy som išla na Filipíny ako laická misionárka a pripojila som sa ku Kongregácii Služobníc Ducha Svätého. Bolo to naozaj dobrodružstvo.

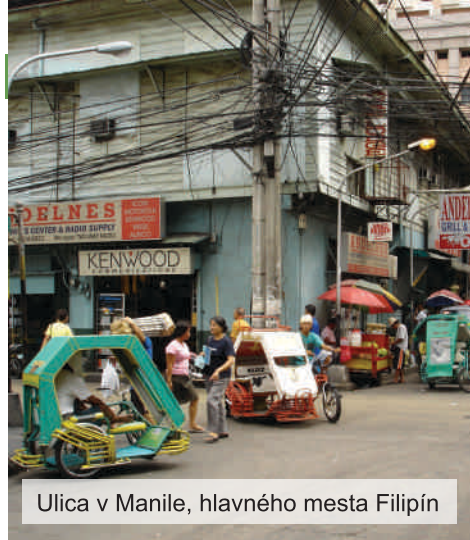
Viacere veci museli zaklapnú a naozaj viem, že bez Božej milosti a vedenia by som to nedokázala. Ja sa totiž ešte i dnes bojím množstva vecí a najmä nových. Ale Boh mi dáva odvahu! Na Filipíny som prišla v septembri 2008 a zostala som tam do augusta alšieho roka. Bola som umiestnená v Tarlacu. Toto mesto leží blízko Manily. Mój pobyt na Filipínach bol ve kou výzvou, po as ktorej som sa u ila ako prís sama s nápadmi, ako slúži a ži v novej kultúre a ako sa nebá . Moja hlavná služba bola v horách s domorodcami Aeta.

Elena Liptáková

Na za iatku som si zvykala na nižšiu hygienu, život v bambusovom dom eku a na obrovský obdiv, ke že som bola biela a mala som rovné vlasy. Domorodci majú totiž ku eravé vlasy a sú ve mi tmaví. V môj prvý de v horách mi povedali, že mám hlas ako muž a dokonca, že ako muž aj vyzerám. Na o som si iba sama pre seba zhodnotila, že je dobre, že som už absolvovala kurz o sebak prijatí.

Prešla som viacero osád, kde bývali domorodci, ale neskôr som sa rozhodla zosta len v Tarukane, v jednej malej osade s asi 120 obyvateľmi. Bolo to dobré na spoznanie miestnej kultúry, života a ich potrieb. Ťudia sa taktiež skôr otvoria loveku, ktorý s nimi dlhodobejšie žije. A tak som poznala viac ich kultúru, v ktorej sa takmer nikdy necítite sami. Vždy, ke mali jedlo, tak sa delili aj s ostatnými (nemajú zmysel ani „odložiť si na ažšie asy“). Sú priateľskí, a oho majú dos ,

Ulica v Manile, hlavného mesta Filipín

s tým sa snažia pomôc iným. Tam som zistila, že domorodci žijú kresťanské hodnoty možno lepšie ako my. Musela som zmeniť svoje zmyslenie o evanjelizácii a službe na misiách, lebo som si myslela, že užito ná im budem tým, ako im tam budem vedieť hlása o Ježišovi a zistila som, že oni ho už majú vo svojich srdciach. Avšak to o bolo potrebné, bola skôr praktická pomoc – jedlo, lieky, vyu ovanie a iné. Ukáza im Ježiša v praxi.

Deti z kmeňa Aeta

Študenti z Tarukanu, kde som pôsobila. Sú veľmi šikovní!

Ježiša, ktorý sa o nich stará a pomôže im, keď sú v núdzi. Toto bola pre mňa a nová škola. Ažko môžem hlásať, ako ich Boh ťúbi, keď deti zaspávajú od hladu na stoloch počas vyučovania a 3-ročné dieťa zomiera na hnačku, tak akhko liečite tú chorobu v našej civilizácii. Tak o tomto bola moja misia. Poznať, pochopiť a snažiť sa podávať možnosti pomoci.

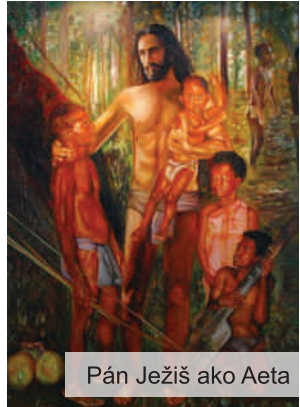
Vďaka študijným dobrodincovom zo Slovenska sa nám podarilo rozbehnúť podporu domorodých stredoškôľakov v civilizácii. V horách u domorodcov už sestry rozbehli základné školy, ale donedávna ešte nebola možnosť pokračovania na strednej škole. V súčasnosti už druhý rok, s Božou pomocou, sa sestry SSpS usilujú dať možnosť domorodcom Aeta študovať na strednej škole a tak im otvoriť dvere k lepšiemu životu. Ak by totiž o i len jeden z rodiny bol napríklad učiteľom, je to veľká pomoc pre celú rodinu.

Gitarista z kmeňa Aeta

Základné ubytovanie už títo domorodci v civilizácii majú, avšak neustále im chýbajú značné finančné prostriedky na podporu študentov, oblečenie, stravu, lieky a plat osoby, ktorá sa

Pán Ježiš ako Aeta

stará o ich kresťanskú i celkovú formáciu. Toto bol pre mňa jeden veľký zázrak. Vidieť, ako sa o nich Boh stará.

Videla som už veľa zázrakov a teším sa na ďalšie, ktoré Boh bude konať! Pán Vás žehnaj!

Žiaci zo školy v horách

V prípade Vášho záujmu podporte tento „Projekt Aeta“ pre vzdelávanie stredoškôľakov na Filipínach, ma prosím kontaktujte na telefónnom čísle: 0948 399 773 alebo e-mailom:

liptakovae@gmail.com

a pošlem Vám viac informácií.

Ke zošle svoje slovo,
roztopí sa, o zamrzlo.

- Ž 147,18

Ako uku zdravé vzťahy I. – komunikácia –

Text: Stanislav Orečný, SVD

Foto: internet

Človeku sa hovorí, že je tvor nielen rozumný ale i sociálny – to znamená, že potrebuje žiť v spoločnosti, lebo len v ňom sa môže naučiť žiť plnohodnotne. Vedeľ predsa každý z nás túži byť šťastný a cítiť sa naplnený. Som presvedčený, že nielen nás tak v živote neovplyvuje ako naše vzťahy. Iste mi dáte za pravdu, keď poviem, že kvalita našich vzťahov určuje kvalitu nášho života. Keď naše vzťahy nie sú v poriadku, tak cítime a vnímame, že v našom živote nie je všetko v poriadku. Úbohá komunikácia, neúprimná komunikácia, necitlivá komunikácia alebo vôbec žiadna komunikácia sú pri koreni každého nefungujúceho systému – v manželstvách, v rodinách, v priateľstvách, vo farských spoločnostiach, v zamestnaní, alebo aj v rehoňých komunitách.

Nakoľko všetci potrebujeme rásť v našich vzťahoch a zlepšovať ich, chcel by som vás pozvať, aby ste sa spoločne so mnou zamysleli nad tým, ako to uskutočniť. V tomto čísle Mladého misionára budeme uvažovať o prvom pilieri, ktorým je komunikácia.

Keď sa totiž naučíme efektívne komunikovať, najmä čo sa týka úzkych vzťahov, nielenže sa navzájom lepšie spoznáme, ale môžeme aj lepšie spolu

existovať a riešiť svoje sklamanie a znechutenie, ale i radosť a úspechy. Páter Martin Padovani, SVD vo svojej knihe **Hojenie zranených vzťahov** píše, že „najmocnejším a najkrajším ľudským darom je schopnosť komunikovať“. Najväčším a najkrajším vzorom je pre nás Najsvätejšia Trojica; Otec, Syn a Duch Svätý na seba úzko pôsobia a komunikujú. V tom spočíva vnútorný život Najsvätejšej Trojice.

Práve tento Boží dar, dar komunikácie, nám umožní uje nadväzova osobné vzťahy s Bohom a u nás. Skrže komunikáciu vyjadrujeme to, ako vnímame, o čom cítime, o potrebuje a o čom si myslíme – a to je cieľom komunikácie: odhaľovať sa, dávať sa spoznať. Autentickým príkladom toho je Sväté písmo, ktoré je pre nás knihou, kde sa nám Boh odhaľuje, dáva sa spoznať. No nemá iba jednostranné odhaľovanie. Boh nás pozýva, aby sme sa i my odhalili Jemu. Túži po tom, aby s nami nadviazal osobný vzťah. Najlepším krokom k tomu je komunikácia s Ním – modlitba. A ako sa

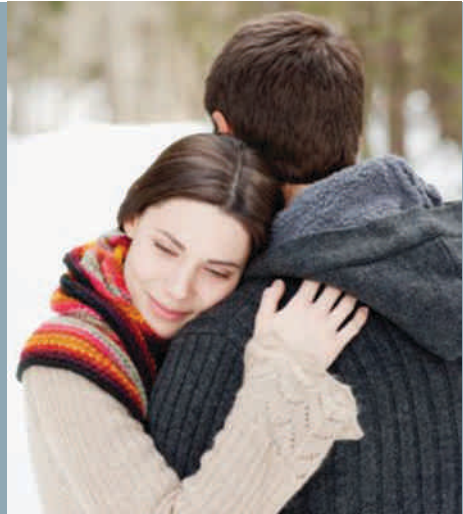
**Bez dôvery
hlbšie vzťahy
nenadviažeme**

Boh zjavuje nám, tak nás udí pozýva k tomu, aby sme sa i my odhalili jeden druhému. Tak nachádzame Boha medzi nami. Komunikácia v rodinách, rôznych spoločnostiach i komunitách, medzi dobrými priateľmi, si vyžaduje hlbšiu otvorenosť a úprimnosť a musí byť priama a jasná. Takáto komunikácia posilňuje vzájomnú dôveru, ktorá nás uschopí uje budovať hlbšie vzťahy. Bez dôvery totiž hlbšie vzťahy nenadviažeme.

Znakom dôveryhodného vzťahu je, že sa vieme podeliť nielen o to, o čo vnímame a o čom si myslíme, ale tiež o to, o čom cítime a o potrebuje. A to už je náročnejšie. Mnoho manželstiev, rodín a priateľstiev zomiera alebo nedosiahne svoju plnosť len preto, že ľudia nevedia komunikovať alebo sa poctivej komunikácii zo strachu vyhýbajú. Úprimnosť v nejakom vzťahu bude mať občas za následok nevyhnutné poranenie, to je však prirodzený

dôsledok vzájomnej komunikácie. Ježiš povedal: „Pravda vás oslobodí“ (Jn 8,32). Nepovedal, že nebude bolieť. Bojíme sa úprimnej komunikácie, lebo sa bojíme dostať do konfliktu. Vzťah, ktorý je zdravý a úprimný, bude z času na čas znamenať konflikt a uvoľní cestu primeranému hnevu a nezhodám. Bojíme sa otvorene komunikovať, pretože by otvorený a citovo blízky vzťah môže byť ohrozujúci. Úprimná komunikácia si vyžaduje dobromyseľnosť, jasnosť, zdvorilosť, vyvážené emócie a aspoň i sebaovládanie. To znamená, že je potrebné vynechať z nej úštipnosť, zlomyseľnosť a zákeornosť. Sme však slabí

a niekedy v nás za nevráti hnev. Vtedy je lepšie chvíľu vykašľať a až potom pokračovať. No pamätajte na to, že čím dlhšie, keď pretrváva dlhšie, môže pôsobiť ako zlo, lebo pustoší dôveru. Páter Padovani v knihe vysvetľuje, že „nejestvuje nič rozrušujúcejšie alebo znechucujúcejšie než lovek, ktorý neodpovedá na dôležité poslanstvo, ktoré mu druhý adresuje“.

Jedinou cestou vzájomného spoznávania vo vz ahu je hovoriť navzájom priamo a jasne, úprimne a otvorene.

lovek nevie íta myšlienky toho druhého. Nepredpokladajme ani sa nedomnievajte, že druhá osoba, ktorej sa vz ah týka, vie, o si myslíme, cítime a o potrebujeme. Nemôže to vedieť, dokiaľ jej to nepovieme.

astým zlyhávaním v komunikácii je tiež „trojuholníkovanie“ – ak riešime nejaký problém vo vz ahu, tak o ňom nerozprávame s osobou, ktorej sa to týka, ale väčšinou s „treťou“ osobou, ktorej dovoľujeme vstúpiť priamo do vz ahu. Nemusí byť na tom nič zlé, pokiaľ sa chceme s niekým dôveryhodným poradiť. Ale keď musíme zdieľať s osobou, ktorej sa to týka. Toto je priama komunikácia.

Školou, kde sa učíme komunikovať, je naša rodina, v ktorej sme všetci vyrástli. Spôsoby komunikácie, ktoré sa používali v našej rodine, si prinášame do našich vzťahov i do vlastných rodín,

i spoločnosti. Často však tieto spôsoby obsahujú akési poškodenia i nefunkčnosti, často sa „dedia“ z generácie na generáciu a my si to ani neuvedomujeme. Preto je pre nás veľmi dôležité pozrieť sa na naše spôsoby komunikácie a dobre ich „preoslať“ – neefektívne spôsoby odstrániť a budovať na dobrom a zdravom.

Napriek možným rizikám, jedinou cestou, ako vlastne vždy môžeme rozvinúť dôverné vzťahy, nie je riešenie problémov, ale odhalenie sa tomu druhému. Teda dať mu poznať, ako vnímame a o si myslíme, o cítime a potrebujeme, teda sebaodhalenie. To je prvým cieľom komunikácie. Vyžaduje si nesmierne

veľkú dôveru i odvahy. Najlepším príkladom toho je pre nás sám Ježiš. Sväté písmo nám ukazuje, ako Ježiš ohlasoval dobrú zvesť. Povzbudzoval, uzdravoval, vyjadroval nielen to, o si myslel, ale i to, o cítil. Veľmi sa

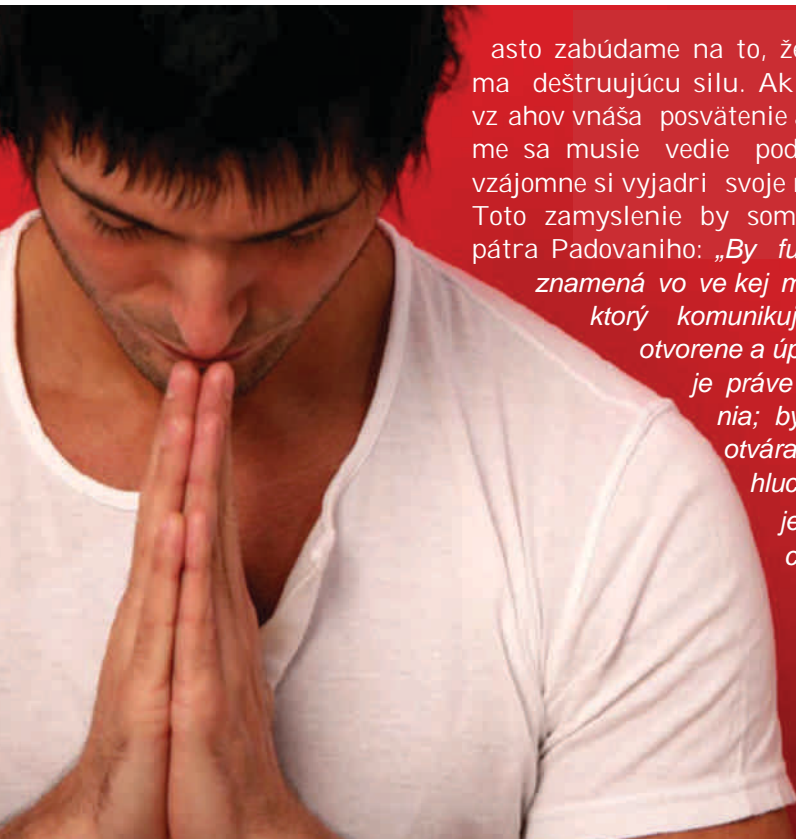
nahneval v chráme na peľomcov, smútil, že bohatý mládenec nezmenil svoj životný štýl, zaplakal pri Lazárovom hrobe.

Páter Padovani hovorí, že „je okúzľujúce íta evanjeliové správy o Ježišovi ako o vzore citovo zdravého a zrelého loveka – hovorí jasne, priamo, otvorene a úprimne“.

Základom zdravej komunikácie s druhými je zdravá komunikácia so sebou samým. Možno to vyznieva zvláštne, ale je pre nás ve mi dôležité pýta sa seba samých, i vieme, o sa odohráva v našom vnútri. Aké sú naše myšlienky, pocity, potreby, postoje, ale tiež zranenia a trápenia. Uvedomujeme si ich, alebo sme v ich zajatí? Ak sme v styku so sebou samým, tak vieme, o sa v nás odohráva, a potom aj naša komunikácia

s druhými bude efektívna. astejším prípadom je však skuto nos , že náš vnútorný komunika ný systém je zmätený a vtedy nemôžeme s druhými komunikova ú inne, pretože bu príliš zaujímame obranný postoj, alebo sme vo i nim príliš poddajní a ústup íví. Takými nezdravými postojmi sa len zamotávame do povrazov vlastného nepoznania sa. No ak chceme ozdravie , ak sa chceme cíti lepšie, je potrebné za a so zmenou toho, o si o sebe myslíme a ako sa vnímame. Skreslený i zauzlený spôsob zmyš ania o sebe môžem zmeni hne . Ale uzdravi choré city trvá omnoho dlhšie. Musíme ich konfrontova a odmietnu tým, že budeme poznáva seba samých v pravde bez prikráš ovania.

asto zabúdame na to, že naše slová môžu ma deštruujúcu silu. Ak chceme do našich vz ahov vnáša posvätenie a uzdravenie, budeme sa musie vedie podeli o svoje slová; vzájomne si vyjadri svoje myšlienky a pocity. Toto zamyslenie by som zakon il slovami pátra Padovaniho: „*By funk ným kres anom znamená vo ve kej miere by lovekom, ktorý komunikuje jasne, priamo, otvorene a úprimne. Ve i to nie je práve as nášho posla nia; by svetlom vo tme, otvára o i slepým a uši hluchým? Všetko sa de je dobrou komuniká ciou. Ke navzájom komunikujeme, lás ka ožíva a vdychu je život do vz ahov.*“

Modlitba

Láskavý Bože, pozývaš ma ži
môj život v spoločnosti
s Tebou a blíznymi, lebo len
tak môžeme žiť plnohodnotne.
Ak však moje vzťahy nebudú
zdravé, ani môj život nebude
naplnený. Preto ťa prosím,
daj mi svoju milosť, aby som sa
súil komunikovať otvorene
a úprimne, priamo a jasne.
A tak, aby všetky moje
vzťahy, s Tebou, so sebou
samým a blíznymi, boli
naplnené láskou, ktorá je
trpezlivá a dobrotivá, nezávidí
a nevypína sa, nie je sebecká
a nerozčuuje sa, ale
raduje sa z pravdy.

Amen

Tajná túžba a splnený sen

Pripravil: Milan Toman, SVD

Foto: Marta Cenkerová

Na nasledujúcich stránkach asopisu vám chcem ukázať, ako môže vyzerať dovolenka matky, ktorej syn slúži v misiách. Rozhovor som pripravil s pani Cenkerovou, mamou nášho pátra Richarda Cenkeru, SVD.

Kedy ste sa rozhodli, že pôjdete pozrieť syna do Bolívie?

Rozhodla som sa pomerne narychlo v máji, keď mi syn povedal, že sa mu ohlásil cez internet Pavol Danko, ktorý pracuje v TV LUX, aby nafilmoval reportáž o práci misionárov v Bolívií. Moja reakcia na túto správu bola veľa mi spontánna „tak nech ma zoberie so sebou“, a bolo rozhodnuté. Moja tajná túžba sa mohla za a naplniť a .

Koľko mala trvať vaša dovolenka v Bolívií?

Mala trvať celkovo tri týždne a to od 2. do 23. augusta. Leteli sme zo Schwechatu s tromi prestupmi. Presadali sme v Madride, Santa Cruz a v El Alto. Cesta do Madridu trvala 3 hodiny. V Madride sme sa zdržali jeden deň, pozreli sme si mesto a pokračovali sme do Bolívie.

Ako ste sa pripravovali na túto cestu? Mali ste pred sebou niečo obavy alebo strach?

Najhoršie z celej prípravy na cestu bolo pre mňa a o kovanie proti žltej zim-

Pani Cenkerová pred kostolom v Puerto Perez

nici, ktoré vykonávajú len v Bratislave a v Košiciach, a ktoré ma riadne vydesilo. Doktor mi totiž po vyšetrení, a veru nie najlacnejšom (cca. 60 eur) povedal, že po o kovaní môžem zomrieť. Mám už svoj vek a vedieť ajšie úinky mohli by pre mňa veľa kým rizikom. Spomenul napríklad vysoké teploty

asi na štvrtý deň po o kovaní, ožltnutie, zažívacie ťažkosti atď. „Letenka zakúpená!“ povedala som si v duchu, a tak som len nahlas dodala „o kujte ma v mene Božom“. A chvála Pánu Bohu, nemala som nakoniec žiadne problémy. Toto o kovanie sa nesmelo kombinovať s iným, tak som už na žiadnom ďalšom ani nebola.

Nemali ste problémy po as letu alebo po pristátí kvôli nadmorskej výške?

Let Madrid – Santa Cruz sme absolvovali vcelku dobre. Naše lietadlo nás dostalo do Bolívie s 50 minútovým meškaním, o čom bolo ešte fajn. Pristáli sme v Santa Cruz po polnoci, o druhý ráno ich zas. Posun oproti nášmu je 6 hodín dozadu. Nasledovala zábava na colnici a osobná prehliadka. Ráno

o 7.00 hod. sme už opäť leteli. Mesto El Alto, ktoré je vzdialené asi hodinu letu, bolo ešte donedávna predmestím hlavného mesta Bolívie La Paz. Dnes je samostatným veľkým mestom. Let som znášala výborne. Verím, že i v budúcnosti, ak sa mi podarí, sa budem opäť v El Alto. Môjmu „sprievodcovi“ Pa kovi sa rozbúchalo srdce a pomerne ťažko sa mu dýchalo. Ja osobne som nemala žiadne ťažkosti. Z letiska sme šli rovno do hlavného mesta La Paz, kde v ulici Callapa majú verbisti centrálny dom. Na druhý deň som si predsa len aj ja zobrala lieky od syna ako prevenciu pre ťažkosti, ktoré môže spôsobiť nadmorská výška Bolívie (La Paz leží vo výške 3500 m. nad morom). Problémy sa obvykle dostavia na 3. až 4. deň pobytu.

Doktor mi po vyšetrení povedal, že po o kovaní môžem zomrieť

Pani Cenkerová so svojim synom P. Richardom, SVD, na jazere Titicaca

Socha Pána Ježiša v meste Cochabamba

o bolo vašou prvou zastávkou v Bolívii?

Ako prvé sme si prezreli hlavné mesto Bolívie. Prekvapilo ma, ako divoko a bezohadne jazdia vodiči v tomto meste. Tam azda neexistujú žiadne dopravné pravidlá. Pobudli sme v ňom dva dni a potom sme šli so synom na jeho pôsobisko do Batallas. Tam býva a pracuje ako kaplán a regionálny riaditeľ na miestnej vidieckej katolíckej univerzite, ktorá má dva študijné odbory, veterinárnu medicínu a poľnohospodársku techniku (Agroindustriju). Na univerzite študujú prevažne mladí z vidieka, ale tiež z El Alta. Celkový počet študentov je zhruba 200.

Prekvapilo vás hnezo za iatku nie o na tejto krajine?

Tak napríklad v noci vám teplomer ukáže -1 až -5. K celkovej predstave o podnebí pridajte ešte silný vietor od jazera Titicaca. Podmienky na bývanie a prácu sú v Bolívii veľmi ťažké. Na izbe som mala teplotu 10 až 12 stupňov a dvere so škárami cez ktoré fúka až na vašu posteľ. Dvere som teda hne zaizolovala dekou, no i napriek tomu som prechladla.

o ste v Bolívii videli a o výnimočné ste zažili?

Z Batallasu sme navštívili veľmi známe mariánske pútnické miesto Copacabana, ktoré je situované na hranici s Peru a súčasť mesta je obmývaná, pre domorodých, posvätnými vodami jazera Titicaca. Cesta autom nám trvala približne tri hodiny. Na ceste sa ide trajektom po jazere z dedinky Tiquina na jej druhý breh. Táto dedinka má teda dva brehy a každý z nich má svoje vlastné meno a to Peter a Pavol. Na trajekt sa zmestia tri autá, alebo jeden autobus

Pani Cenkerová s lamami

Farnosť Batallas

a jedno osobné auto, pri omplavba trvá približne pol hodinu. Keže miestne plavidlá sú ve mi zastaralé a tiež im chýba údržba, mala som trochu z tejto plavby strach, ve o ak... Túto plavbu po jazere Titicaca som si ešte raz zopakovala v dedinke Puerto Perez (10 km od farnosti Batallas), po nede nej svätej omši s miestnymi veriacimi, ako prejav ich v aky za moju návštevu a službu, ktorú tu vykonáva môj syn Richard.

Rovno ste mi odpovedali aj na moju alšiu otázku, ktorú som vám chcel položi a to, ako vnímali vašu prítomnos jeho farníci?

Richardovi veriaci sú ve mi milí, jednoduchí a priate skí udia. Po sv. omši majú pekný andský zvyk pohostenia, takzvané „aphapi“, ktoré mi poznáme pod názvom „agapé“. Na sv. omšu prinesú ženi ky vo svojich batôžkoch rôzne jedlá na spoločnú hostinu po omši. Tu sa po sv. omši nikto neponáh a domov. Po závere nom požehnaní a pokropení svätenou vodou sa komunita zídne, usadí sa priamo na zem pred kostol, kde

vytvoria kruh, a každá žena vybalí pripravené jedlo na spoločnú hostinu. Na prejav úcty a v aky sa každý snaží ochutna z každého jedla. Ich v aky šiu as tvoria zemiaky, u o, tunta, bob, placky z quinoa, štip avé omá ky, ryby z jazera, kukurica a cestoviny. Ja som

Mesto La Paz leží vo výške 3500 m. n. m.

im napiekla naše slovenské zemiakové placky, po ktorých sa len tak zaprášilo. Zo za iatku som mala trochu obavy ochutna z tých cudzích jedál, no povzbudená príkladom môjho syna, som sa osmelila ochutna z ich bolívijskej kuchyne. Odvážila som sa ochutna „ u o“.

Viete mi prezradiť, o čo je to za jedlo?

u o sú dehydrované zemiaky. Majú špeciálny spôsob ich konzervovania, aby vydržali uskladnené v pivnici dlhú dobu bez toho, aby sa pokazili po as niekoľkých rokoch. Po zbere úrody zemiakov v apríli, sa as malých zemiakov určí na prípravu u a.

Pohostenie po sv. omši pred kostolom

V máji, júni už za dňa cez noc mrznú, čo je nevyhnutné na prípravu u a. Cez noc, keď poriadne mrzne sa zemiaky vysypú na zem až do druhého dňa. Zrána, keď už za dňa praží slnko sa za dňa zo zemiakov vytlačí a tekutina (chodením po nich) a tiež sa spontánne odstráni šupka. Ak sa šupka neodstráni, celý proces sa zopakuje cez ďalšiu noc. Takto odvodnené zemiaky sa nechajú vysušiť na prudkom slnku pri teplote okolo 20 stupňov s následným uskladnením na suchom mieste v dome po dobu niekoľkých rokov. Ich príprava si vyžaduje namozenie o deň skôr ako ich za dňa pripravovať varením.

Boli ste ešte na nejakých miestach, ktoré vás oslovili a ktoré by ste mohli spomenúť?

Ako som už spomínala, v Batallas som poriadne nachladla a k tomu tá nadmorská výška 3800 metrov nad morom. Keďže nádcha nechcela ustúpiť, tak sme sa spolu so synom vybrali do kúpeľov Urmiri, tri hodiny

cesty autom. Je to miesto s termálnou vodou a krásnymi prírodnými scenériami. Nádherný unikát prírody v blízkosti zasneženého Illimani (6402 m. n. m). Po tomto jednodennom pobyte sa mi u avilo a v pokoji som sa mohla pripraviť na ďalšie cestovanie, putovanie po Bolívii smerom do Santa Cruz, vzdialeného 1500 km.

Ďalšou zastávkou na mojom putovaní po Bolívii bolo mesto Cochabamba (2500 m. n. m.), kde sme pobudli celý týždeň na miestnej fare, ktorú spravujú misionári verbisti. Práve v tomase bol sviatok Nanebovzatia Panny Márie, a v prímestskejasti Quillacollo bola odpustová slávnosť. Nad mestom Cochabamba, ktoré má 500 000 obyvateľov, drží ochranu obrovská socha Krista, podobná soche v brazílskom Rio de Janeiro.

Miest, ktoré som mala možnosť navštíviť v Bolívii bolo veľa a každé z nich malo svoje špecifikum a nezapomenuteľné zážitky, na ktoré budem dlho pamätať. Poslednou zastávkou bolo Santa Cruz, odkiaľ som mala spať a nýľet do Európy.

Úprimná vďaka za to, že ste si našli čas na rozhovor a podelili sa s nami o vaše zážitky. Želáme vám hojnosť Božích milostí, pokojné a požehnané Vianočné sviatky.

Pohľad na La Paz - hlavné mesto Bolívie

Pripravil: Michal Vrták, SVD

Akolytát

Akolyti s pátrom provinciálom

Štyria spolubratia, Tomáš Gerboc, Stanislav Ore ný, Peter Š urik a Šimon Gajdoš, prijali 3. decembra 2010 akolytát. Táto služba, ktorú prijali od nášho provinciála pátra Jána Halamu, ich užšie spája s eucharistickým Kristom, ktorého môžu ako mimoriadni rozdávatelia svätého prijímania prináša u om.

Tradičná torta od Veroniky Pétiovej

Návšteva z Ríma

Vrá me sa na chví u do letných prázdnin. Ke k nám na dva týždne zavítal spolubrat z Filipín. Páter Ross Heruela SVD študuje druhý rok pastorálnu teológiu v Ríme a ke že domov to má aleko svoju dovolenku sa rozhodol strávi na Slovensku. Do Bratislavy pricestoval na pozvanie nášho rektora P. Stre ku. Okrem hlavného mesta navštívil i hrad ervený Kame a zámok v Bojniciach a spoznal i krásu našej prírody pri výstupe na Chleb vo Vrátnej. Na Slovensku sa mu ve mi pá ilo a pizza v Terchovej mu chutila viac ako v Ríme...

P. Ross, SVD počas výstupu na Chleb

Misionári u misionárov

Na konci augusta sa v našej komunite zastavili misionári z Parížskej spoločnosti pre zahraničné misie, ktorú tvoria diecézni kazi z Francúzska. My sme tu hostili dvoch ich predstaviteľov a 16 seminaristov. Zastavili sa tu počas návštevy Slovenska, kde prišli poznať najmä našu architektúru drevených kostolíkov na východe Slovenska. Predstavili nám ich spoločnosť a prácu v ich misiách v Ázii a pozvali nás na návštevu ich domu v Paríži.

Seminaristi z Francúzska a SVD
Foto: Milan Toman, SVD

***

Text: Šimon Gajdoš, SVD

V lete som sa ako animátor zúčastnil Misijných prázdnin, ktoré sa odohrávali v krásnom, historickom Kežmarku. Ako už býva zvykom, boli

sme ubytovaní v tamojšej cirkevnej škole. V telocvi ni sme mali možnosť zahrať si „indoor aktivity“, ako napríklad futbal, volejbal a badminton. V akompeknému počasí sme si zahráli aj vonku, kde sa hrala i nohá hra, ktorá sa všetkým páčila. Veľkí kto by sa nechcel zobudiť v skorých ranných hodinách na požiarne poplach?

Pekným zážitkom bolo navštívenie Mariána Kuffu, kazáka pôsobiaceho v Žakovciach. Mali sme možnosť vidieť celý objekt, budovu a hospodárstvo. Vyskúšali sme si jazdu na koniach a neohrdli sme ani príjemným pohostením. Vypouli sme si peknu a aktuálnu prednášku o povolani a o istej láske, pri ktorej nám „padali sánky a čas sa zastavoval“.

Veľkí a sme toho zažili, ale ako sa hovorí, je lepšie raz vidieť a skúsiť, ako sto krát počuť alebo iba o tom čítať. Tak príďte o rok a uvidíte...

Páter L. Feja, SVD
Foto: Sr. Jana, SSps

Duchovná obnova

Text a foto: Tomáš Gerboc, SVD

Posledný októbrový víkend roku 2010 sme strávili dva dni na Rozbehoch pri Cerovej. Dôvodom bola duchovná obnova pre miništrantov z nášho Kostola Sv. Arnolda Janssena a miništrantov z Cerovej. Našich miništrantov sprevádzali Milan, SVD a Tomáš, SVD a cerovských zase P. Lukáš Mizerák, SVD. Z Bratislavy sme putovali cez veterné Záhorie, kým sme nedošli k miestu ur enia. Miestu nášho pozastavenia sa a stretnutia s Kristom v hre i Písme. Do Rozbehov. Tam sme mali postarané o dobré, teplé ubytovanie a zábavné hry i perfektnú stravu, za ktorú patrí ve ká v aka kamarátovi Milanovi a krížovým sestram. No zmyslom bola obnova a preto

boli neoddelite nou sú as ou prednášky a zdie anie sa v skupinách. Spájalo a nap alo nás to snahou zlepšova sa a pracova na sebe. Prvá no ná hra, zameraná na pomoc a odvahu a postupne i alšie, v ktorých sa ukázala šikovnos , nebojácnos , pozornos , ochota a pomoc, boli skvelým lepidlom medzi udských vz ahov. Cenná bola pre nás spolo ná návšteva u krížových sestier na Bojkovej, kde sme mohli vidie , ako vyzerá uskuto ovaná láska, obetovanie sa iným v praxi.

Všetky tieto aktivity korunoval spolo ný takmer futbalový zápas, ktorý sa miestami podobal sú aži „kto sa viac krát šmykne na blate a netrafi loptou bránku“. A duchovno malo svoju korunu na hlave toho, ktorý nás spájal pri slávení Eucharistie. Sväté omše z nás robili rytierov Krista, rytierov Božieho Slova – ve ného svetla, ktoré je v nás, a ktoré túžime rozdáva alej.

Spoločná fotka v kostole v Rozbehoch

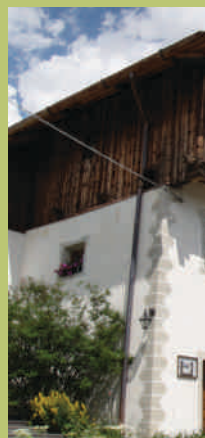
2 v 1 alebo Oies a Dolomity

Text: Michal Vrták, SVD
Foto: P. Marek Vašuta, SVD

Toto leto, respektíve minulé, ak ste milovníci Mladého misionára už v novom roku 2011, sme niekto k vám mali tú možnosť a milosť, navštíviť miesto, kde sa narodil a vyrástol náš svätý Jozef Freinademetz. Oies, je malá usadlosť v Dolomitoch na severe Talianska. Pripojili sme sa k výprave dobrodruhov zoskupených v UPeCe v bratislavskej Mlynskej doline. Vystrojení stanmi, spacákmi, jedlom a dobrou náladou začali sme naše niekto kodovú potulku Alpami. Vynaloženú energiu a pociťujúcu únavu zahľadali krásne panorámy a bezprostredný dotyk s prírodou, čo každého nútilo akovať Bohu za to kú krásu. Aj v modlitbe sme sa spojili keď nás zastihla silná búrka. Čiže náš slová ako to opísať a preto vás pozývam na takú malú prechádzku na týchto stránkach, aby ste i sami videli zlomok tej krásy, v ktorej náš svätý Jozef Freinademetz, žil a ktorej sa pre misionársku úlohu a pre šírenie anov vzdal.

Ak si pamätáte, aké je to loziť vodorovne po štyroch, keď ešte neviete chodiť, tak výstup na Santa Croce a ďalšie kopce v Dolomitoch je úplne rovnaký. Iba nejdete vodorovne, ale zvisle...

Po zdaní trojtisícovky. Takto vyzerajú ľudia, ktorí zdolali Piz Boe (3152 m.)

Z domu nášho misionára je miesto duchovnej obnovy a sčasti múzeum

Zelený „grand kaňon“, ako sme si ho pomenovali, bolo miesto, nad ktorým sme nocovali a pred oddychovým osem hodinovým šľapaním sme si tu zapózovali: P. Marek, SVD Milan, SVD Michal, SVD

A takto vyzeralo naše malé stanové mestočko

Úsmev ho neprešiel na Piz Boe, ani neskôr na Marmolade (3342 m.)

Petrov kvíz . 1 Domorodci a kolonizátori

Pripravil: Peter Fillo, SVD

Náš zakladateľ svätý Arnold Janssen mal rád matematiku a okrem toho, že vyštudoval teológiu, vyštudoval aj prírodné vedy a niekedy dokonca aj matematiku vyučoval. Preto sme sa rozhodli, že v našom časopise budeme uverejňovať matematické hádanky, aby sme posilňovali nielen vašu duchovnosť, ale aj rozumovú stránku.

V Amazonskom pralesi žil kmeň domorodcov, ktorí boli úplne odrezaní od sveta. V mieste, kde žili, sa nachádzalo veľké množstvo zlata, avšak pre nich nemalo vysokú hodnotu. Raz prišli k tomuto kmeňu misionári, ktorí sa s týmito ľuďmi spriatelili a žili

spolu s nimi v mieri. Učili ich rôznym veciam, ale predovšetkým im zvestovali evanjelium. Po nejakom čase objavili tento kmeň aj ziskuchtiví kolonizátori. Zaujali ich zlate, a tak sa museli domorodci brániť. Keďže aj misionári boli belosi, aby ich vedeli domorodci rozoznať, naučili ich misionári logický algoritmus pre bezpečný vstup do tábora. Jedného dňa bol jeden z kolonizátorov schovaný medzi stromami a snažil sa pochopiť mechanizmus kontroly. Videl ako misionár, ktorý vstupuje do tábora je podrobený matematickej skúške. Domorodec povedal „10“ a misionár odpovedal „5“. Po chvíli išiel ďalší misionár do tábora a pri vstupe povedal číslo „8“ na čo misionár odpovedal „4“ a vpustili ho dnu. Potom vyskočil z poza stromov kolonizátor, mysliac si, že už algoritmus pochopil. Domorodec hovorí „6“ a on odpovedá „3“ a domorodec v okamihu rozpoznať zloducha a odsekol mu hlavu.

Otázky: Aké správne číslo mal odpovedať kolonizátor aby mohol vstúpiť? Aký je princíp kontroly medzi domorodcami a misionármi?

Správne odpovede zasielajte e-mailom na mladymisionar@gmail.com.
Zo správnych odpovedí vyžrebujeme jedného, ktorého odmeníme.

Naši dobrodinci

Na podporu misijnej innosti a formácie misionárov:

Marta Cenkerová, Ita Ví azová, Mária Holeštiaková, Vladmír Rádi, Magda Luptáková, Mária Galbavá, Miroslav Val i ák, udmila Priesolová, Michaela Sušková, udovít Bakay, Terézia Bírešová, Mária Kubranská, Štefánia Šuláková, Jozef Kraj ovi, Mária Kulichová, uboš Pecho, Mária Jurka ková, Vladimír Šišovský, rod. Duši ková, rod. Kottrová, veriaci z Poluvsia, lenovia modlitbového zápasu z Pieš an a dobrodinci z R, a alší, bohuznámi darcovia.

Farnosti:

Belá nad Cirochou, Bzince pod Javorinou, Cerová, Levice, Lú ka, Melek, Nedožery-Brezany, Námestovo, Obyce, Oravská Polhora, Snina, Stará Turá, Štefanov n. Oravou, Tajov, Tepli ka nad Váhom, Trstená, Va ovce, Vavre ka, Vidiná, Vráble.

Všetkým darcom vyslovujeme Pán Boh zaplat'!

Ak by ste aj vy chceli podpori našu misijnú innos, môžete tak urobi šekom na našu adresu s heslom „na misijný dorast“ alebo na íslo ú tu: 4220079118/3100

Naša adresa:

Mladý Misionár
Misijný dom Arnolda Janssena
Krupinská 2,
851 01 Bratislava

Mail: mladymisionar@gmail.com
Web: www.mladymisionar.sk

Diakonát

Foto: Martin Ligač, novic SVD

Traja noví diakoni obohatili našu bratislavskú komunitu i celú Cirkev. Naši spolubratia Ján Mátik, Johnny Ambattu a Martin Madassery prijali z rúk otca biskupa F. Rábeka diakonské svätenie. Vysviacka bola v našom misijnom dome v Petržalke 9. októbra 2010. Je to dôležitý krok na ceste ku kázstvu, a preto sa s vami chceme o túto rados podeliť aj prostredníctvom tohto fotoriportu z ich vekeho dňa.

www.mladymissionar.sk

Požehnané Viano né sviatky želajú seminaristi SVD